

PORTFÓLIÓ

Kalafszky Adriána

Kalafszky Adriána, MPJ2020-1583879919-716

A Csányi Alapítvány Kamarazenekarának fejlesztése
hátrányos helyzetű gyerekek támogatása a zene segítségével

A Csányi Alapítvány Kamarazenekarával végzett eddigi munkámról

A Magyar Rádió Gyermekkórusában végzett munkám nagyban különbözik a Kamarazenekarban végzett munkámtól, hiszen a Rádiós gyermekek alapvetően motiváltak és olyan zenei képzésben részesülnek a Marczibányi téri Kodály iskolában, amely lehetővé teszi számukra, hogy magas szintre fejlesszék tehetségüket már gyerekkorban. A Kamarazenekaros gyerekek, bár tehetségesek, hátrányos helyzetükből fakadóan a zenei fejlesztés mellett intenzív lelki és anyagi támogatásra szorulnak. Az anyagi támogatásukról az Alapítvány gondoskodik, a zenei és a lelki támogatást pedig én igyekszem megadni nekik. Én gyerekként abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy a Magyar Rádió Gyermekkórusának tagja

lehettem, de gyermekotthonban nőttem fel, ezért tisztában vagyok a hátrányos helyzettel járó lelki nehézségekkel is. A zenei fejlesztés mellett a saját magam által kifejlesztett megküzdési stratégiák átadásával olyan eszközöket adhatok a gyermekek kezébe, amellyel magabiztosabban, megerősödve léphetnek majd a felnőtt életbe. A gyerekek tudják rólam, hogy hozzájuk hasonlóan nehéz gyerekkorom volt és a sorsközösség által rengeteg bizalommal ajándékoztak meg az első pillanattól. Ez a szilárd alapja a közös munkánknak és azzal az előnnyel is jár, hogy rövid idő alatt elfogadtak engem és sokszor fordulnak hozzám problémáikkal, megbíznak bennem.

A hátrányos helyzetű gyerekek csoportos fejlesztésének egyik legnagyobb előnye az egymásra figyelés, amit a gyerekek a zenekari összjáték által sajátítanak el. A Magyar Rádió Gyermekkórusának tagjaként magam is hamar megtapasztaltam a közös zenélés jótékony hatásait, ezért mind a Rádiós, mind a Kamarazenekaros gyerekek képzésében hangsúlyt fektetek a zene közösségformáló erejére.

A Kamarazenekar jelenleg 8 gyerekből és 5 segítőből áll, akik a hangszerspecifikus technikai problémák megoldásában segítik a gyerekeket. Amikor 2016-ban megalakult a zenekar, 11 gyereket kaptam és egyedül végeztem a fejlesztésüket. Hosszútávon beigazolódott, hogy szerencsésebb, ha olyan hangszeres tanárokat is bevonok a munkába, akik egyéni órák keretén belül gyakoroltatják a gyerekekkel a szólamukat, emellett ezeknek a gyerekeknek az átlagosnál nagyobb a figyelem igénye, sokkal jobban tudnak teljesíteni, amikor a tanár csak ővelük foglalkozik.

A gyerekek az Alapítvány támogatásával a helyi zeneiskolákban tanulnak, havonta egy hétvégét tölt együtt a Kamarazenekar az Alapítvány pécsi közösségi házában. Mivel a gyerekek az ország több pontján, zömében kisebb falukban élnek, a szállításukról az Alapítvány munkatársai gondoskodnak kibussszal.

A hangszerösszeállítás igen rendhagyó. A tanárokkal együtt 1 énekes, 4 fuvolista, 2 csellista, 1 hegedűs, 1 klarinétos, 2 trombitás és 1 tenorkürtös/harsonás alkotja a zenekart. Nemrég csatlakozott hozzánk egy basszusgitáros önkéntes is, aki a gyerekek kívánságának megfelelően a könnyűzenei számok összerakásában és előadásában segíti a Kamarazenekart. A klasszikus repertoár összeállítását én végzem, a partitúrákat és a szólamkottákat én magam írom Sibelius programmal az összes előadott zeneszámhoz. A hangszerelést is én végzem, vezényelek és az összpróbákat is én irányítom. Az énekes kislány egyéni óráit is én tartom meg. Ügyelek arra, hogy a klasszikus zenei nevelés mellett olyan könnyűzenei dalokat is előadhassanak, amelyek közel állnak hozzájuk. A közös munkával eltöltött évek tapasztalata az, hogy ennek az egyensúlynak a fenntartása rendkívül fontos és a motivációt fenntartja.

Nagyon nehéz a klasszikus zene szeretetét ezekben a gyerekekben fenntartani, ha a családban senki nem hallgat komolyzenét és a gyerekek nem jutnak el hangversenyekre, pedig a visszacsatolás szempontjából ez nagyon fontos lenne. A tavaly nyári ösztöndíjprogram tábortáborban megtanultuk Monteverdi Orfeo-jának Prológusát: a nyitó fanfárt és a 'Musica' jelenetét, amelyet én énekeltem, a gyerekek pedig a ritornelt játszották. Sok fáradtság és az Alapítvány mentorainak áldozatos munkája révén sikerült megszervezni, hogy a gyerekek eljöhessenek a Művészetek Palotájába meghallgatni az egész operát a Budapesti Fesztiválzenekar előadásában. Én a kórusban énekeltem, így szereztem jegyet az első sorba. A gyerekek testközelből élhették át az opera előadást, de a legnagyobb élmény mindannyiunk számára az volt, amikor megszólalt a fanfár és a gyerekek arca azonnal felderült. „Én ezt ismerem! Én ezt játszottam!” Rendkívül fontos, hogy az általános műveltség megszerzése mellett személyes kötődés is kialakuljon a gyerek és az általa játszott zenedarab között.

Eddigi programjaink:

2016/2017

- Variációk a Greensleeves-re saját lejegyzett improvizációm alapján

2017/2018

- Szentivánéji álom - átiratok Purcell: Tündérműveiből

2018/2019

- Középkori dallamok: Tempus transit gelidum, Tempus est iocundum, Saltarello, La Suite Meurtriére
- Mese zenék: Vuk, A nagy ho-ho-ho-horgász
- Leonard Cohen: Hallelujah
- Karácsonyi dalok stúdió felvétele Törökbálinton a DM karácsonyi ajándék CD-jéhez, koncert a DM karácsonyi ünnepségén

2019/2020

- Középkori Rókatánc és magyar táncok
- Weiner: Rókatáncának átirata
- Monteverdi: Orfeo - Prológus
- Ha folyóvíz vónék szövegű népdalok
- Karai: Estéli nótázásából e szövegre írt tétel átirata
- Deák Tamás: Lusta Dick dala a Macskafogó rajzfilmből
- Improvizációs workshop csörgő és ütő hangszerekkel, szabad zene saját hangszeren
- Improvizációs zenei kíséret „A pad” című színdarabhoz
- Együttműködés a Csányi Banddel: a 'Nem számít' című dal hangszeres szólóit a gyerekek írták meg maguknak, kis segítséggel
- Indila: Derniere danse című száma

Az ösztöndíj pályázat keretében megvalósulandó célkitűzések

Az Alapítvány által meghatározott munkarendbe továbbra is belesimuló zenei fejlesztés folytatása a célom. Mivel a közösségi házakban szigorú beosztás szerint más különórák is folynak, a Kamarazenekar foglalkozásai 2016 óta a hónap utolsó hétvégéjén szoktak lenni. Decemberben az ünnepek miatt nem szoktunk próbát tartani, illetve az áprilisi Életút Nap nagyszínpados fellépése után legközelebb augusztusban találkozunk az 1 hetes ösztöndíj tábortal. Ez a gyerekekkel való találkozás szempontjából évente 6 hétvégét jelent, az előkészületekkel együtt 3 napig tartó Életút Nap rendezvényt és az 1 hetes tábort, amelyet én és a segítő szaktanárok is önkéntes munkaként végzünk. Mivel a gyerekekkel a földrajzi távolság és logisztikai buktatók miatt (pl. egy helyre való szállítás) nincs lehetőség gyakrabban személyes találkozásra, próbára, elengedhetetlen az évad aprólékos előkészítése. Ez az én feladatom, az Alapítvány és a tanárok közötti kapcsolattartásnak is én vagyok a közös pontja.

Feladatok:

Műsortervezet elkészítése a következő 3 tanévre

Ez nagyban függ az esetleges új tagoktól, a hangszerösszeállítástól. A portfólió ide vonatkozó részében felsorolt, előző évi műsorok színvonalát szeretném tovább emelni, emellett a gyerekek kívánságát továbbra is a lehetőségekhez mérten teljesíteni. Zenei anyanyelvünkkel, a népdallal és népi ihletű dallamokkal mindenképpen szeretnék foglalkozni, a régi zenei és improvizációs workshopokat is folytatnám, mert felszabadító, önbizalom növelő hatása volt a gyerekekre.

Kottaszerkesztés és a szólamanyagok elkészítése

Számítógépes kottairó programmal én készítem el az átiratokat, kitalálom a hangszerelést az aktuális hangszerekre. Szólamkottát készítek és azt továbbítom a gyerekeknek, akik elkezdik otthon gyakorolni a szólamukat. Az előkészületeknek ez a leghosszadalmasabb és legnehezebb része, hiszen figyelembe kell venni a különböző gyerekek különböző adottságait. Aki már előrébb tart a hangszerén hangképzési és intonációs szempontból, azt is motiválni kell, míg azok sem kaphatnak túl nehéz feladatot, akiknek még többet kell fejlődniük. Főleg a fúvós, de a vonós hangszereknél

is figyelembe kell venni az intonációt (pl. nem szerencsés az 5 kereszt előjegyzés), olyan hangnemet kell találni, ami minden hangszernek kényelmes (nem minden hangot tud kifújni egy kisebb gyerek például klarinéton, trombitán vagy harsonán) és természetesen az énekes daraboknál figyelembe kell venni az énekes kislány hangterjedelmét. Olyan mértékben kell mindenkit terhelni, hogy ha túl nehéz a feladat, az kedvét szegheti, azonban ha túl könnyű, unatkozni kezd és emiatt esetleg elkezd bontani a próba rendjét. Pont olyan feladatot kell hogy kapjon mindenki, ami olyan kihívás elé állítja, ami az ő személyes fejlődéséhez mérten reális és sikerélményhez vezet. Ezeknek a kritériumoknak kell megtalálni az ideális metszéspontját, ezek figyelembe vételével kell hogy elkészüljenek a kották, ezért ez a legfontosabb és legtöbb energiát igénylő része az előkészületeknek.

Közösségi programok

A legaprólékosabb hangszertechnikai/énektechnikai munka és a következő évi programokra való felkészítés oroszánrésze az összművészeti táborban történik. A Sarlóspuszta Club Hotel, a táborok eddigi színhelye rendkívül inspiráló környezet és a lehető legjobbat hozza ki a gyerekekből. Délelőtt egyéni foglalkozásokban részesülnek a gyerekek, majd délután tematikus zenei workshopok és összpróba következik. Néha a délutáni próbákat felváltja valamilyen közös program, medencézés, UNO-zás, beszélgetés, közös séta. A táborban nagyon össze szokott kovácsolódnia a csapat, de az Életút Nap előtti fellépésre való intenzív felkészülésben igény szerint csapatépítő hétvégét is szoktunk tartani. Ez egy plusz éjszakát jelent, amit a közösségi házban töltünk együtt Pécsen, így el tudunk menni délután cukrászdába, fagyizni, múzeumba, vagy bármilyen más közös programra. Emellett szeretném, ha minden évben egyszer közösen eljutnánk koncertre vagy opera előadásra a gyerekekkel, ami kapcsolódik a tanult zeneművekhez. A Magyar Rádió

Gyermekkórusával való esetleges közös munka ötlete is felmerült bennem, de ennek realizálásához mind a Magyar Rádió, mind a Csányi Alapítvány vezetőségének engedélyére és támogatására szükség van. Az erről való egyeztetésnek sikeres pályázat esetén látom értelmét.

Próbák megtartása évi 6 alkalommal a hónap utolsó hétvégéjén: egyéni és összpróbák. A pécsi közösségi ház egyéb, nem menetrend szerű programjai befolyásolhatják a próbák pontos időpontját, de igyekszünk magunkat tartani a menetrendhez.

Életút Nap rendezvény, 3 nap minden év tavaszán, mindig más helyszínen: helyszíni próbák lebonyolítása a hangosítókkal, a gyerekek koordinálása, közös programokon való részvétel, zsűrizés a dalversenyen és a sorsversenyeken, a Gála műsoron való fellépés lebonyolítása.

Összművészeti tábor, 1 hét általában augusztus elején, eddig mindig a Sarlóspuszta Club Hotelben került megrendezésre: intenzív zenekari próbák délelőtt és délután, más művészeti ágakkal való ismerkedés és közös műalkotás létrehozása, tematikus workshopok (pl. improvizáció, sound painting, számítógépes kottairó programmal való ismerkedés, zeneszerzés, gyerekek által készített kiselőadások a játszott darabokról, szabadban zenélés), záró esten koncert.

A Magyar Rádió Gyermekkórusával - részletek a 'KórusÉlet - Út a születésnap koncertig' című filmből
<https://mediaklikk.hu/video/koruselet-ut-a-szuletesnap-koncertig/>

A Csányi Alapítvány Kamarazenekarával, 2016-2020

